

EUROMED TERİMLER SÖZLÜĞÜ

Ad valorem eşdeğeri (AVE)

AVE, gümrüklenen emtia değerinin yüzdesi olarak ifade edilen bir tarifedir. Ağırlık, adet veya hacim gibi birim miktarlara göre ilgili spesifik tarife ölçümünün eşdeğeridir. AVE hesaplarırken kullanılan çeşitli metodolojiler vardır. Seçilen yöntem, verilerin asıl uygulama alanına bağlıdır. AVE hesaplama işleminin en önemli unsuru, ürünün Birim Değerini hesaplama yoludur. Birim değer, bir ürünün ithal edilmiş her birim miktarının değeridir. Bu değer, ilgili ürünün toplam ithalat değerini ithalat miktarına bölmek suretiyle belirlenir.

Kıymet esaslı tarife

Kıymet esaslı tarife, gümrüklenen emtia değerinin yüzdesi olarak ifade edilen tarifedir. Örneğin; yüzde 15'lik kıymet esaslı tarife, giriş yapan ticari eşyanın değerinin yüzde 15'i anlamındadır.

Ek vergiler ve harçlar

Ek vergiler ve harçlar, gümrük vergilerine ve gümrükleme ek verilerine ilave olarak, ithalat ürünlerine uygulanan ve iç eşdeğerleri olmayan ilave ücretlerdir. Kambiyo işlemlerine uygulanan vergi, damga vergileri, ithalat izin harçları, konsolosluk fatura harçları, istatistik vergileri ve nakliye olanaklarına uygulanan vergi bu kapsamdadır. Bkz. TDÖ'ler için çoklu kurum sınıflandırmaları.

AGADİR Anlaşması

Fas Krallığı hükümeti, Ürdün Krallığı hükümeti, Tunus Cumhuriyeti hükümeti ve Mısır Arap Cumhuriyeti hükümeti. "Agadir Deklarasyonu"nun yerine getirilmesi için Fas Krallığı hükümeti, Ürdün Krallığı hükümeti, Tunus Cumhuriyeti hükümeti ve Mısır Arap Cumhuriyeti hükümeti arasında, Akdeniz'e kıyısı olan Arap ülkeleri arasında serbest ticaret bölgesi oluşturmak üzere 8 Mayıs 2001 tarihinde Agadir şehrinde imzalanan anlaşmadır.

Anti dumping önlemi

Anti dumping önlemi, ihracatçının dumping eylemine karşı alınan bir tedbirdir. Ürün, normal değerinden daha düşük bir fiyattan ithalatçı ülkenin ticaretine sunulması dumping olarak değerlendirilir. Bir diğer ifadeyle ihraç edilen ürünün ihracat fiyatı, ticaretin olağan seyrinde ihracat ülkesinde tüketimi amaçlanan benzer bir ürünün mukayese edilebilir fiyatından daha düşük olduğunda bu durum geçerlidir. Bkz. TDÖ'ler için çoklu kurum sınıflandırmaları.

Uygulanan tarifeler

Uygulanan tarifeler veya uygulanan tarife oranları, bir gümrük idaresinin ithal ürünler için uyguladığı tarife oranları olarak kabul edilir. Bu oranlar, gümrük vergisi yönetim amaçları doğrultusunda ulusal gümrük idareleri tarafından yayımlanır. Söz konusu oranlar DTÖ'nün zorunlu tarife oranlarından genellikle daha düşüktür.

İki taraflı anlaşma

İki taraflı anlaşma birçok taraf arasında imzalanan çok taraflı anlaşmadan farklı olarak iki taraf arasında imzalanır.

Bağlayıcı teminat

Bağlayıcı teminat, kararlaştırılan zorunlu tarife oranları bulunan ürün gruplarının yüzdesidir.

Karne veya ATA Karnesi

Uluslararası gümrük ve geçici ihracat-ithalat belgesidir. 12 ay içerisinde yeniden ihraç edilecek ticari emtialar için herhangi bir gümrük ve ihracat vergisi ödemeksizin 85 ülkede ve bölgede yapılan gümrükleme işlemlerinde kullanılır*. Karneler, Ticari Mal Pasaportları veya Emtia Pasaportları olarak da bilinir. Menşe ülkesinde düzenlenmiş ATA Karnesi bir yıl geçerli olabilmekle birlikte, bir ATA Karnesinin geçerliliği genellikle giriş tarihinden itibaren altı ayla sınırlıdır. Cezayir Gümrük İdaresinden altı aylık sınırlamanın uzatılması talep edilmelidir. Emtia, alternatif olarak, altı aylık süre zarfında komşu bir ülkeye yeniden ihraç edilebilir ve daha sonra Cezayir'e yeniden giriş yapabilir. Not: Ticari Numuneleri, Sergiler ve Fuarlar ile Profesyonel Ekipmanlar için ATA Karneleri sunulur. ATA Karnesi emtianın ilk olarak ihraç edileceği ülkeden alınır (bkz. katılımcı ülkeler listesi). ATA Karneleri için süreci başlatan ve idare eden makam: Uluslararası Ticaret Odası (ICC), 38, Cours Albert 1er, F-75008 Paris, Fransa; tel: +33 149 532828; faks: +33 149 532859.

Ortak dış tarife

Birlik dışındaki ülkelerden yapılan ithalatlarda ortak bir pazar veya gümrük birliği tarafından eşit şekilde uygulanan tarife oranıdır. Örneğin Avrupa Ortak pazarı, serbest bir iç ticaret alanıdır ve üye olmayan ülkelerden ithal edilen ürünlere ortak dış tarife uygulanır.

Bileşik tarife

Bileşik tarife belirli bir verginin eklendiği ya da çıkarıldığı bir ad valorem vergi ile birleşen tarifedir (ör.: %10 + kg başına 2 dolar; %20 - kg başına 2 dolar).

Gümrük vergisi

Gümrük vergileri ülkeye giren veya çıkan emtialar için sınırdaki uygulanan tarifelerdir. Bu harçlar ulusal tarife cetvelinde belirtilir.

Resmi gümrük kıymeti takdiri

Resmi gümrük kıymeti takdiri, gümrük vergilerinin ve diğer harçların uygulanması amacıyla bir kararname ile emtianın kıymetini belirleme işlemidir. Dolandırıcılığı önlemek veya yerli sanayiye korumak amacıyla uygulanır. Resmi kıymet, bir ad valorem gümrük vergisini fiilen spesifik bir vergiye dönüştürür (ör. Fransızca konuşulan ülkelerde “valeur mercuriale” olarak bilinir). Resmi gümrük kıymeti takdirine DTÖ kuralları çerçevesinde itiraz edilebilir.

Gelişmiş ülke

Gelişmiş ülke ifadesi, belirli kriterlere göre gelişmişlik oranı yüksek seviyelerde olan ülkeleri tanımlarken kullanılır. Hangi ülkelerin hangi kriterlere göre gelişmiş olarak sınıflandırılacağı tartışmalı bir konudur. Ekonomik kriterler bu tartışmalarda daha fazla ön plandadır. Kişi başına düşen gelir bu kriterlerden biridir. Kişi başına gayrisafı yurt içi hasılası (GSYİH) yüksek olan ülkeler gelişmiş ülkeler olarak kategorize edilir. Bir diğer ekonomik kriter de sanayileşmedir. Üçüncü ve dördüncü sanayi sektörlerine hakim olan ülkeler gelişmiş olarak değerlendirilir. Diğer ölçütlerin yanı sıra ekonomik ölçüt, milli gelir, ortalama yaşam süresi ve eğitim endekslerini içinde barındıran İnsani Gelişmişlik Endeksi (HDI) bir diğer en yeni ölçüt olup, öne çıkmaktadır. Bu kriterler, çok yüksek bir (HDI) skoruna sahip ülkeleri gelişmiş olarak tanımlar. Ancak hangi ölçüt kullanılırsa kullanılsın “gelişmişlik” statüsünü belirlerken pek çok anomali söz konusu olur.

Gelişmekte olan ülke

Gelişmekte olan ülke, refah düzeyi genellikle düşük seviyede olan bir ülkeyi tanımlarken kullanılan bir terimdir. Uluslararası düzeyde tek bir gelişmiş ülke tanımı benimsenmediğinden dolayı, gelişmekte olan ülkeler arasında gelişmişlik düzeyleri açısından büyük farklılıklar görülebilir.

Doğrudan veriler

Bir ülke tarafından doğrudan rapor edilen ve ilgili veri tabanına kaydedilen verilerdir. Bu verileri tahmin etmek için herhangi bir hesaplama yapılmamıştır.

Damping

Emtianın normal değerinden daha düşük bir fiyatta ihraç edilmesi damping olarak tanımlanır. Genellikle yurt içi pazarda veya üçüncü ülke pazarlarında satış fiyatından daha düşük fiyattan veya üretim maliyetinden daha düşük bedellerle ihracatın yapıldığı durumlar damping olarak değerlendirilir.

Euromed Ticaret Yardım Masası

TIFM projesi olarak da bilinen online bir portaldır. Ticaretle ilgili bilgileri içeren bir internet portalı sunarak ve Cezayir, Mısır, İsrail, Ürdün, Lübnan, Fas, Türkiye, Tunus, Filistin’de ve Avrupa Birliği’nde iş yapmaya yönelik sorulara yanıt bulmak üzere ulusal kurumlar arasında koordinasyonu sağlayarak, Avrupa Birliği ve Güney Akdeniz ülkeleri arasındaki ekonomik ilişkileri artırmayı ve bu ülkeler arasındaki ekonomik entegrasyonu geliştirmeyi amaçlar.

Avrupa Birliği (AB)

AB, 28 Avrupa ülkesini kapsayan ekonomik ve siyasi bir ortaklıktır. 1958’de ekonomik bir birlik olarak kurulan topluluk, günümüzde politika alanları, kalkınma yardımı ve çevre gibi farklı alanları kapsayan bir örgüt haline gelmiştir. AET olan adını 1993 yılında Avrupa Birliği (AB) olarak değiştirmesi bunun bir göstergesidir. Tek pazar veya “iç” pazar, AB’nin temel ekonomik lokomotifidir. Bu anlayış çerçevesinde malların, hizmetlerin, paranın ve insanların serbest dolaşımı öngörülür. Daha fazla bilgi için bkz http://europa.eu/about-eu/index_en.htm

İhracat kısıtlamaları

İhracat kısıtlamaları, bir veya birkaç ülkeye yapılacak mal ihracatına ilişkin olarak gönderici ülke hükümeti tarafından iç pazarda malların az bulunması, ülke içi fiyatları düzenleme, anti-damping önlemlerinden kaçınma veya siyasi nedenler gibi farklı gerekçelerle uygulanan kısıtlamalardır.

Nihai zorunlu oranlar

Nihai zorunlu oranlar, bir DTÖ üyeleri “çizelgesi” veya taahhüt listelerinin sonunda yer alan tavan oranlardır (DTÖ tanımından uyarlanmıştır). Bir gümrük tarifesi cetvelindeki oranlar, taahhüt yürürlükteyken değişebilir ve sadece taahhüt döneminin sonundaki nihai oranlar, nihai zorunlu oranları temsil eder.

Mali önlemler

Mali önlemler, ithalat işlemlerinde dövize erişimi ve döviz maliyetini düzenlemeyi ve ödeme koşullarını belirlemeyi amaçlar. Bu önlemler, tarife önlemleriyle aynı şekilde ithalat giderlerini artırabilir.

Güvertede Teslim (FOB)

Güvertede Teslim (FOB), bir emtianın satıcısının ticari emtianın sevkiyat limanına nakliyesini ödemekle ve yükleme maliyetini üstlenmekle sorumlu olduğunu gösteren bir ticaret terimidir. Çıkış limanından varış limanına kadar navlun, sigorta, boşaltma ve nakliye giderleri alıcı tarafından karşılanır. Daha fazla bilgi için bkz. Uluslararası ticari teslim şekilleri.

Serbest ticaret anlaşması (STA)

Bir serbest ticaret bölgesi oluşturmak üzere iki veya daha fazla ülke arasında müzakereler edilerek kabul edilmiş antlaşmadır. Bunun sonucunda gümrük tarifeleri %0'a çekilir. Ancak, ülkeler arasında mutabık kalınan STA'lar ticareti yapılan tüm ürünleri kapsamayabilir. Dolayısıyla, MFN oranlarının veya Genel tarifelerin (WTO üyesi olmayan ülkeler için) STA imzalamış iki ülke arasında belirli ürünler için geçerliliğini sürdürmesi mümkündür. Bir STA'nın kademeli olarak uygulanabileceği unutulmamalıdır. O yüzden, STA kapsamındaki bir ürüne uygulanan gümrük tarifesi uygulama safhasında %0'ın üzerinde olabilir.

Serbest ticaret bölgesi

Kendi içlerinde serbest ticareti (sıfır gümrük tarifesinin uygulanması ve başka politika kısıtlamalarının olmaması) benimseyen ülkelerin oluşturduğu gruptur. Bu gruptaki her üye ülkenin grup dışındaki ülkelerle yapacağı ticarete ilişkin engeller değiştirilmeyebilir.

Tarifeler ve Ticaret Genel Anlaşması (GATT)

GATT, ticaret politikasını düzenleyen çok taraflı bir antlaşmadır. DTÖ tarafından ilga edilmiştir. GATT 1947, GATT anlaşmasının eski sürümü (1994 öncesi) için kullanılan resmi ve hukuki bir terimdir. GATT 1994, DTÖ'ye dahil edilen ve GATT 1947'yi de içeren Genel Anlaşmanın yeni sürümü için kullanılan resmi ve hukuki terimdir.

Genel tarife

Genel tarife, en çok kayırlan / gözetilen ülke statüsü verilmemiş bir ülkeden ithal edilen ve tercihli ticaret anlaşmasına tabi olmayan bir ürüne uygulanan gümrük vergisidir.

Genelleştirilmiş Tercihler Sistemi (GSP)

Gelişmiş ülkelerin, gelişmekte olan ülkelere mamul ve yarı mamul ithalatının gelişmiş ülkelerin aynı ürünlerine kıyasla daha düşük tarifelerle giriş yapmasına izin vermesi suretiyle, gelişmekte olan ülkelerin lehine tarifelerle ilgili tercihler sistemidir.

GSTP Anlaşması

Gelişmekte Olan Ülkeler Arasında Küresel Tercihli Ticaret Düzenlemeleri Anlaşması (GSTP), gelişmekte olan ülkeler arasında ticareti geliştirmek üzere tercihli ticaret düzenlemeleri açısından bir çerçeve olarak 1988 yılında tesis edilmiştir. Bu fikir siyasi olarak ilk kez 1976 yılında Mexico City'de düzenlenen 77 Grubu (G77) bakanlar toplantısında dile getirilmiştir. Daha sonraki dönemde Arusha (1979) ve Caracas'ta (1981) düzenlenen G77 bakanlar toplantısında bir adım ileriye taşınmıştır. 1988'de Anlaşma metni kabul edilmiş ve müzakerelerin ilk turu Belgrad şehrinde gerçekleştirilmiştir. Bugüne kadar Anlaşmayı 43

ülke onaylamış/katılmıştır: Cezayir, Arjantin, Bangladeş, Benin, Bolivya, Brezilya, Kamerun, Şili, Kolombiya, Küba, Kuzey Kore, Ekvador, Mısır, Gana, Gine, Guyana, Hindistan, Endonezya, İran, Irak, Libya, Malezya, Meksika, Fas, Mozambik, Myanmar, Nikaragua, Nijerya, Pakistan, Peru, Filipinler, Güney Kore, Romanya, Singapur, Sri Lanka, Sudan, Tayland, Trinidad ve Tobago, Tunus, Tanzanya, Venezuela, Vietnam ve Zimbabve.

Uyumlaştırılmış Sistem (HS)

Uyumlaştırılmış Sistem, ürünlerin sınıflandırılması ile ilgili uluslararası bir nomenklatürdür. Katılımcı ülkelerin, ticareti yapılan emtiaları gümrükleme amaçlı olarak sınıflandırmalarına olanak tanır. Uluslararası düzeyde emtianın sınıflandırılmasına ilişkin Uyumlaştırılmış Sistem altı basamaklı bir kod sistemidir. HS, başlık ve alt başlıklardan oluşan ve 21 kısım olarak gruplandırılmış 97 bölümden oluşan yaklaşık 5.000 mal/ürün tanımından oluşur. Altı basamak üç bölüme ayrılabilir. İlk iki basamak (HS-2) emtianın sınıflandırıldığı bölümü tanımlar; ör. 09 = Kahve, Çay, Paraguay Çayı ve Baharat. Sonraki iki basamak (HS-4) bölüm içindeki gruplandırmayı tanımlar; ör. 09.02 = Çay (aromalandırılmış olsun olmasın). En sondaki iki basamak (HS-6) ise daha da spesifiktir; ör. 09.02.10 Yeşil çay (fermente edilmemiş) (3 kg.1 geçmeyen hazır ambalajlarda). HS-6 basamak seviyesine kadar farklı ülkelerin sınıflandırma kodları aynıdır. Bu seviyeden itibaren ülkeler, ürünlerin HS sınıflandırmasını daha da spesifik yapmak için daha fazla basamak ekleyerek tarifelere ulusal ayrımlar getirebilir. Bu yüksek spesifiklik derecesi, ulusal tarife hattı seviyesi olarak adlandırılır. Örneğin Amerika Birleşik Devletleri, ihracat ve ithalat ürünlerine dört basamak daha ekleyerek bu ürünleri daha detaylı sınıflandırır. Uyumlaştırılmış Sistemi, resmi olarak, Uyumlaştırılmış Emtia Tanımlama ve Kodlama Sistemi olarak adlandırılmaktadır. Dünya Gümrük Örgütü tarafından geliştirilmiş ve ticaret yapan çoğu ülke tarafından benimsenmiştir.

İthalat izleme

İthalat izleme, belirlenen ürünlerin ithalat değerini ve hacmini izlemek için uygulanan bir önlemdir. İthalat dalgalanmalarına ilişkin endişeleri belirlemek amacıyla uygulanabilir.

İlk Pazarlık Hakları (İPH)

İlk Pazarlık Hakları (İPH), DTÖ üyesi bir ülkenin esas tedarikçi olmamasına rağmen, bir DTÖ pazarlık turunda başka bir üye ülkeden tarife imtiyazları isteme hakkıdır. Bkz. DTÖ internet sitesi.

İç kota tarife oranı (İKTO)

Bir tarife kotası hacmindeki limitler dahilinde ithal edilen bir ürüne uygulanan tarife oranıdır.

Fikri mülkiyet

Fikri mülkiyet; buluşlar, sanat eserleri, müzik ve yazılı eserler gibi fikir eserleridir.

İthalatta uygulanan yurt içi vergiler ve harçlar

GATT Madde III, yurt içi üretimle aynı muameleye tabi tutuldukları sürece, ithalat işlemlerinde yurt içi vergilerin ve harçların uygulanmasını öngörür. İthalat işlemlerinde uygulanan genel satış vergisi, tüm ürünlere veya çoğu ürüne uygulanan yurt içi vergilere eşdeğerdir. Üç tip yurt içi vergi vardır: emtia satışlarından gelen brüt gelirin esas alındığı ad valorem vergi olarak satış vergisi; birden fazla üretim ve dağıtım düzeyi üzerinden uygulanan ve brüt gelirin esas alındığı, vergilerin birikmesiyle sonuçlanan muamele vergisi; brüt gelir yerine net katma değer esas alındığı, vergilerin birikmesini önleyen ve fiyat yapısını ve

kaynakların tahsisini etkilemeyen değiştirilmiş muamele vergisi. İthalat işlemlerine uygulanan özel tüketim vergisi, genellikle alkollü içecekler ve tütün mamulleri gibi lüks veya temel olmayan bazı ürünlere uygulanan yurt içi vergi niteliğindeki yerli ürünlere uygulanan özel tüketim vergisinin muadilidir. Bu vergi, genel satış vergilerinden ayrı ve bunlara ek olarak uygulanır. Kısıtlayıcı vergiler, lüks eşya vergileri, emtia veya tüketim vergilerinin hepsi özel tüketim vergisiyle nitelik itibariyle aynıdır. Bazı ülkelerde tüketim vergisi, tüm ürünlere uygulanan satış vergisinin bir benzeridir. Diğer ülkelerde ise genel olarak uygulanan vergiler bazı durumlarda özel tüketim vergileri olarak bilinir.

Uluslararası Sanayi Sınıflaması (ISIC)

Uluslararası Sanayi Sınıflaması (ISIC), uluslararası düzeyde kabul edilen konseptlere, tanımlara ve ilkelere dayanan bir ekonomik faaliyetleri sınıflandırma yapısıdır. ISIC sınıflamasında, ekonomik faaliyetler veya “sanayiler” birbirini dışlayan kategorilerde 4 seviyeli bir yapıya bölünür. Bölüm olarak adlandırılan en yüksek seviye kategoriler alfabetik olarak kodlanır (ör. “Üretim” için C bölümü). Daha detaylı seviyeler sayılarla belirlenir: iki basamaklı birimler, üç basamaklı gruplar ve dört basamaklı sınıflar. İstatistiksel üniteleri, işteğal ettikleri ana ekonomik faaliyete göre kategorize etmek için sınıflandırma yapılır.

Uluslararası Ticaret Merkezi (ITC)

Uluslararası Ticaret Merkezi (ITC), 1964 yılında kurulmuş Cenevre merkezli bir teknik işbirliği kurumudur. ITC'nin misyonu, ticaret ve uluslararası iş geliştirme yoluyla gelişmekte olan ülkeler ve ekonomileri geçiş sürecinde olan ülkelerde sürdürülebilir ekonomik kalkınmayı geliştirmek ve Milenyum Kalkınma Hedeflerinin ulaşılmasına katkıda bulunmaktır.

Arap Birliği

Arap Birliği, kuzey ve kuzeydoğu Avrupa ile güney batı Asya bölgelerinde bulunan bağımsız Arap Devletlerinin oluşturduğu bir örgüttür. Birlik'in kuruluş sürecini başlatan ilk altı Arap devletinin (Mısır, Irak, Ürdün, Lübnan, Suriye ve Suudi Arabistan) temsilcileri kuruluş anlaşmasını 22 Mart 1945'te Kahire'de imzalamışlardır. O tarihten bu yana örgüte 16 devlet daha katılmıştır (Cezayir, Bahreyn, Komor Adaları, Cibuti, Mısır, Irak, Ürdün, Kuveyt, Lübnan, Moritanya, Fas, Umman, Filistin, Katar, Suudi Arabistan, Somali, Sudan, Tunus, Birleşik Arap Emirlikleri ve Yemen). Amacı, üyelerinin ekonomik, siyasi, kültürel, ulusal ve dini çıkarlarını korumak olan dünyadaki diğer benzer örgütlerde olduğu gibi, Arap Birliği de Arap dünyasının ekonomik ve kültürel olarak gelişmesine faal olarak yardımcı olmakta ve hem birlik içerisindeki hem de dışındaki çatışmalara çözüm yolları aramaktadır.

En az gelişmiş ülkeler (EAGÜ)

En az gelişmiş ülkeler (EAGÜ), Kalkınma Politikası Komitesi (KPK) tarafından sürdürülebilir kalkınma yolunda en ağır yapısal engellerle karşı karşıya olan düşük gelirli ülkeler olarak tanımlanmıştır. Bu engeller, insan kaynaklarını geliştirme olanağının düşük seviyede kalması ve yapısal ekonomik kırılğanlığın yüksek seviyede olmasıyla kendini gösterir. BM Ekonomik ve Sosyal Konseyinin bir alt organı olan CDP, her 3 yılda bir EAGÜ kategorisini gözden geçirmekle yetkilidir. KPK 2011 itibariyle EAGÜ'leri belirlemek için 3 ana kriterden yararlanmaktadır: kişi başına düşen gayrisafi milli gelir (GSMG), Beşeri Varlıklar Endeksi (BVE) ve Ekonomik Kırılğanlık Endeksi (EKE). EAGÜ listesini burada görebilirsiniz.

Doğrusal tarife kesintisi

Doğrusal tarife kesintisi tarifelerde yapılan indirim olup, bu indirimin büyüklüğü doğrusal olarak başlangıç tarifesiyle ilgilidir. Kesinti genellikle, hassas olarak kabul edilen ürünler istisna olsun veya olmasın, tüm ürün sınıflarında eşit bir yüzde oranında yapılır. Doğrusal tarife kesintisi bazı durumlarda tarifelerde yatay indirim, tarifelerde tümünü kapsayan indirim veya tarifelerde eşit oranlı indirim olarak adlandırılır. Doğrusal indirim formülü, olası formül yaklaşımlarından biridir. En basit doğrusal kesinti olan yatay indirim, tüm tarifeleri aynı yüzde oranında düşürür.

Yerli katkı önlemleri

Yerli katkı önlemleri, bileşenleri ithal etme düzeyini kısıtlayarak belirli asgari oranda yerli üretim bileşeni kullanma zorunluluğudur (ör. giyim ürünlerinin ithaline, kullanılan malzemelerin %50'sinden fazlasının menşeinin ithalatçı ülke olması şartıyla izin verilir). Bkz. TDÖ'ler için çoklu kurum sınıflandırmaları.

Yansıma veriler

Yansıma ticaret verileri, rapor edilmemiş verileri tahmin etmek için kullanılan ortak ülke istatistikleridir. Yansıma verilerin bazı eksik yönleri vardır. Örneğin, raporlama yapmayan diğer ülkelerle gerçekleştirilen ticareti kapsamaz ve ihracatı CIF, ithalatı ise FOB teslim şartıyla değerlendirilerek raporlama standartlarını tersine çevirir.

Karma tarife

Karma tarife, ad valorem vergi ve spesifik vergi arasında koşula bağlı bir tercihe dayalı olan ve bir üst (tavan) ve/veya alt (taban) sınırı bulunan bir gümrük vergisi oranıdır (ör.: daha yüksek olan uygulanmak üzere, %30 veya kg başına 2 İngiliz Sterlini).

En çok kayırılan / gözetilen ülke tarifeleri (MFN tarifeleri)

MFN tarifeleri, DTÖ üyelerinin DTÖ üyesi diğer ülkelere ithal ettiği emtialara uygulanan tarifelerdir. DTÖ üyesi ülkeler MFN oranlarını DTÖ üyesi olmayan ülkelere de sunma seçeneğine sahiptir. DTÖ üyesi olmayan ülkeler için bu oranların uygulanması ikili ticaret anlaşmalarının bir gereği olabilir. Tarifeler ve Ticaret Genel Anlaşmasının (GATT) 1. Maddesi, En Çok Kayırılan / Gözetilen Ülkelere (MFN) sunulan avantajlı oran ilkesini ortaya koymaktadır. MFN hükmü, bir GATT üyesinin tüm GATT üyelerinden gelen mallara ve hizmetlere eşit muamele etmesinin zorunlu olduğunu ifade eder. DTÖ üyesi bir ülke bir ticaret ortağına sunduğu avantajları her artırdığında, aynı "en iyi" muameleyi diğer tüm DTÖ üyesi ülkelere de göstermek zorundadır. MFN ilkesi tüm tarifeler için (GATT üyeleri arasında müzakereye tabi olsun veya olmasın) ve ithalat veya ihracatı etkileyen tüm politika tedbirleri için uygulanır. Ancak MFN ilkesiyle ilgili bazı istisnalar vardır:

GATT anlaşmasının XXIV. maddesi, bölgesel entegrasyon arayışındaki ülkelerin aşağıdaki koşulların yerine getirilmesi halinde tarifelerini MFN oranının altına çekmesine izin verir: sözleşmenin yüklenicileri arasındaki tarife ve diğer ticaret bariyerlerinin makul süre zarfında tüm ürünler için büyük oranda kaldırılması; bölgesel entegrasyonun, sözleşmenin yürürlüğe girmesinden önce diğer DTÖ üyelerine sunulan pazar erişim koşullarını kötüleştirmemesi.

“Gelişmekte olan ülkelerin lehine genelleştirilmiş, karşılıklı olmayan ve ayrımcı olmayan tercihler”in oluşturulmasına dair 25 Haziran 1971 tarihli Karar (BISD 18S/24) ve “Kanuna Aykırılığı Haklı Kılan Kanun Hükmü” veya “Yetki Hükmü” olarak da bilinen, “Özel ve Lehte Muamele Mütakabiliyeti ve Gelişmekte Olan Ülkelerin Daha Fazla Katılımı” hakkındaki 28 Kasım 1979 tarihli Karar (L/4903) ile ilgili olarak GATT anlaşmasını imza eden taraflarca (Akit Taraflar) belirlenen özel koşullar bağlamında, gelişmekte olan ülkeler için de MFN oranları düşürülebilir.

Bir diğer istisna, (Dünya Ticaret Örgütünü kuran) Marakeş Anlaşmasının madde XIII hükmünden doğmakta olup, bu hükme göre belirli koşullar altında GATT 1947'nin akit tarafları olan DTÖ'nün ilk Üyeleri ile sonradan katılan ülkeler arasında MFN uygulamasının yapılmasına izin vermektedir (madde XII).

En çok kayrılan / gözetilen ülkelere uygulanan muamele (MFN muamelesi)

MFN muamelesi, genellikle ticaret anlaşması yoluyla belirlenen, bir ülkenin birlikte ilgili ticari anlaşma akdettiği ticaret ortaklarından birine en iyi oranları sunma kuralıdır.

TDÖ'ler için çoklu kurum sınıflandırması

TDÖ'ler için çoklu kurum sınıflandırması; 2008'de GTÖ, IMF, ITC, OECD, UNCTAD, UNIDO, Dünya Bankası ve DTÖ'den oluşan sekiz uluslararası kuruma bağlı bir grup teknik uzman tarafından gerçekleştirilmiş olup, 2009 ve 2012 yıllarında bu sınıflandırmada bazı düzeltmeler yapılmıştır. Bu sınıflandırma ilk olarak TDÖ'leri iki ana kategoride toplar: teknik önlemler ve teknik olmayan önlemler. Bunlar daha sonra alfabetik olarak sıralanmış 16 bölüme ayrılır. Teknik önlemler (Bölüm A ve B) bir ürünün özellikleri, teknik spesifikasyonları ve üretim süreci gibi ürüne özgü niteliklerle ilgilidir. Aynı zamanda, bir ürünün belirli bir gerekliliğe uygunluğunu doğrulayan uygunluk değerlendirme yöntemlerini de kapsar. Bu teknik düzenlemeler genelde kalite ve gıda güvenliğini, çevresel koruma ve ulusal güvenliği sağlamayı ve hayvan ve bitki sağlığını korumayı amaçlar. Teknik olmayan önlemler ise (Bölüm C ila O) ürüne özgü niteliklerle ilgili olmayıp; sevkiyat gereklilikleri, gümrükleme işlemleri, ticaret kuralları ve vergilendirme politikaları, vb. gibi ticari gerekliliklerle ilgilidir. Bölümler tek haneli dallara ayrılır. Ör. “A3: Etiketleme, işaretleme ve ambalajlama gereklilikleri”. Son olarak, ayrıntı düzeyini artırmak amacıyla sınıflandırma koduna 2 basamak daha eklenerek bu dallar yapraklara ayrılır. Ör. “A310: Etiketleme gereklilikleri”.

Çok sütunlu gümrük tarifesi

Çok sütunlu gümrük tarifesi, farklı ticaret ortakları arasında ayırım gözetilen bir tarife cetvelidir. İlk sütundaki tarife oranları sadece genel tarife oranından yararlanan ülkeler için, ikinci sütun ise en çok kayrılan / gözetilen ülkelere (MFN) sunulan avantajlı uygulamayı gösterebilir. Üçüncü ve diğer sütunlar, serbest ticaret bölgesi ortakları veya Genelleştirilmiş Tercihler Sistemi kapsamında gelişmekte olan ülkelere sağlanan avantajlar gibi, çeşitli tercihlili ticaret düzenlemeleri için uygulanan oranları içerir.

Çok taraflı ticaret anlaşmaları

Çok taraflı anlaşmalar, çeşitli haklarda ve yükümlülüklerde belirtilen, ayrımcı nitelikte olmayan, tahmin edilebilir ve şeffaf koşullarda uluslararası ticareti geliştirmeyi ve serbestleştirmeyi amaçlayan devletler arası anlaşmalardır.

Katlı döviz kurları

Katlı döviz kurları, ürün kategorisine bağlı olarak ithalat işlemlerindeki değişken döviz kurlarıdır. Genellikle resmi kur esas emtialar için ayrılırken, diğer mallar için ticari oranlar üzerinden ya da zaman zaman açık artırmalar yoluyla döviz satın alınarak ödeme yapılmalıdır (ör. ithal bebek maması ve temel gıda maddelerinin ödemeleri resmi döviz kuru üzerinden yapılabilir). Bkz. TDÖ'ler için çoklu kurum sınıflandırmaları.

Ulusal Odak Noktası (UON)

ITC ve Euromed kullanıcılarını izleme, onların sorularına yanıt verme ve mümkün olan en yeni ve doğru bilgileri sunmakla sorumlu olan, hükümetçe görevlendirilmiş ve yurt içinde yerleşik sorumludur.

Ulusal tarife hattı (UTH)

Ulusal tarife hattı kodları, HS altı basamak düzeyinden daha uzun olan ülkeler tarafından ticari emtialara uygulanan sınıflandırma kodlarını ifade eder. Ülkeler, tarifeler ve diğer farklı amaçlar doğrultusunda ulusal ayrımcılık gözetme konusunda serbesttir. Ulusal tarife hattı kodlarında HS sistemi esas alınır; ancak bu kodlar altı basamaktan daha uzundur. Örneğin altı basamaklı HS kodu olan 010120 Canlı eşekler, katırlar ve bardoları ifade ederken; ABD ulusal tarife hattı kodu olan 010120.10 Canlı safkan damızlık eşekleri, 010120.20 Safkan damızlık eşekler dışındaki canlı eşekleri ve 010120.30 ise Derhal kesilmek üzere ithal edilen katırlar ve bardoları ifade eder.

Kıymet esaslı olmayan tarifeler (KEOT)

Kıymet esaslı olmayan tarife, fiyat veya değer yüzdesi olarak ifade edilmeyen tarifiedir. Spesifik, bileşik, karma veya sair şekildeki bir tarifeyi ifade eder. Diğer şekiller karmaşık teknik faktörlerle belirlenebilir. Gümrük vergisi, tarımsal bileşenin (ör. şeker, süt, alkol içeriği gibi) yüzdesi veya kıvamına (tatlılık derecesi gibi) göre belirlenebilir.

Tarife dışı engeller (TDE)

TDE'ler uluslararası ticareti olumsuz etkileyen önlemlerdir.

Tarife dışı önlemler (TDÖ)

Tarife dışı önlemler arasında ülkelerin ithal ya da ihracat ürünlerine uyguladığı pazar gereklilikleri, vergiler ve prosedürler bulunmaktadır. Bunlar, gıda kalitesine ilişkin sağlık düzenlemelerini, paketleme ile ilgili kuralları, üretilen ürünlere ilişkin asgari güvenlik standartlarını, ithalat vergilerine ilave olarak uygulanan ülke için vergileri kapsayabilir. Pazara Erişim Haritası, ülkelerin uyguladığı farklı düzenlemeler hakkında bilgi ve ilgili durumlarda sorumlu kuruluşlarla olan bağlantıları ve/veya kullanıcıların, ihracat veya ithalatla ilgili ürün ve süreç uyumluluk konularını araştırmasına yardımcı olmak üzere düzenlemeler hakkında bilgi verir. Bkz. TDÖ'ler için çoklu kurum sınıflandırmaları.

Sıkıcı tarife

Sıkıcı tarife, devletin elde ettiği geliri tahsil ederken gelirden daha çok zarara maruz kaldığı düşük bir tarifiedir.

İslam İşbirliği Teşkilatı (İİT)

İİT, (önceki adıyla İslam Konferansı Teşkilatı), dört kıtaya yayılmış 57 üye ülkeyle Birleşmiş Milletlerden sonra en büyük ikinci devletler arası örgüttür. Teşkilat, 25 Eylül 1969 tarihinde Fas Krallığı'nın Rabat şehrinde kuruldu.

Dış kota tarife oranı (DKTO)

DKTO, bir tarife kotası hacminin üzerinde ithal edilen ürünlere uygulanan tarife oranıdır. Bu oranın kullanılmasının amacı, ithalatın kota limitinin üzerinde gerçekleşmesini önlemektir. Genelde kota dahilindeki ithalata uygulanan orandan çok daha yüksektir.

Tarife benzeri önlemler

Tarife benzeri önlemler, ithalat maliyetini tarifelere benzer şekilde artıran önlemlerdir. Bu önlemler; ek gümrük vergilerini, ilave vergi ve harçları (kambiyo işlemlerinden alınan vergi, damga vergisi), hizmet harçları, ithalat işlemlerine uygulanan yurt içi vergiler ve harçları (ör. genel satış vergileri, özel tüketim vergileri) ve resmi gümrük kıymeti takdirini kapsamaktadır. Bkz. TDÖ'ler için çoklu kurum sınıflandırmaları.

PECS: Pan Avrupa Akdeniz

Agadir Anlaşmasının getirdiği en büyük fırsatlardan biri de Akdeniz'e kıyaslı olan Avrupa ülkeleri ile yapılan Konvansiyona taraf olan Üye Ülkeler arasında menşe kümülasyonudur. Med karşılıklı dolaşım belgesinin emtianın beraberinde bulunması kaydıyla; bu sistem, üretim bileşenleri kullanılırken Konvansiyon kapsamında tercihli muameleye tabi tutulmak veya nihai ürünü üretirken ve bu bileşenleri taahhütsüz olarak yabancı değil de yurt içi bileşenleri olarak hesaplarken diğer Taraf Devletlerden girdi almak için bir Üye Devletin ihracatında menşe kümülasyonuna olanak sağlar.

Tercihler

Genellikle daha düşük tarife şeklinde veya bazı tarife dışı önlemlerin uygulanmaması suretiyle bazı ticaret ortaklarına sunulan ayrıcalıklardır.

Tercihli tarifeler

Tercihli tarifeler; en çok kayırılan ülke tarifelerinden daha düşük olan, bir tercihli ticaret anlaşması yoluyla veya tek taraflı tarife tercihleri çerçevesinde kayırılan / gözetilen bir ülkeden yapılan ithalatlara uygulanan tarifelerdir. Ülkeler arasında mutabık kalınan tercihe bağlı oranlar ticareti yapılan tüm ürünleri kapsamayabilir.

Tercihli ticaret düzenlemesi

Tercihli ticaret düzenlemeleri; taraflardan birinin, tek taraflı olarak veya müzakereler sonucunda, mal veya hizmet ticarinde bir veya birden fazla diğer taraflarca yapılan tercihli uygulamayı kabul ettiğini onayladığı ticaret düzenlemeleridir.

Fiyat kontrol önlemleri

Fiyat kontrol önlemleri, ithal malların ithalat fiyatı düşük olduğunda bazı ürünlerin ülke içindeki fiyatını desteklemek üzere ithal ürün fiyatlarını kontrol etmek, ülke içi pazarlarda fiyat dalgalanması veya yabancı bir pazarda fiyat istikrarsızlığı nedeniyle bazı ürünlerin ülke içindeki fiyatını belirlemek ve "adil olmayan" dış ticaret uygulamalarından kaynaklanan zararı ortadan kaldırmak üzere uygulanan önlemlerdir. Bkz. TDÖ'ler için çoklu kurum sınıflandırmaları.

Özel standartlar

DTÖ, GTÖ veya UNIDO tarafından kullanılan özel standartlar ifadesi, sivil toplum örgütlerinin belirlediği standartlarla ilgilidir. Bunlar şahıs şirketleri, sanayi teşkilatları ve sivil

toplum örgütleri gibi yapıları kapsar. Bu itibarla; bu standartlara uyum, kamu standartlarının aksine, ulusal hükümetler veya çok taraflı düzenlemelerle yasal olarak zorunlu tutulmamıştır. Özel standartlar, hedefleri ve kapsamı itibariyle büyük oranda farklılık gösterir.

Döviz tahsisi yasağı

Döviz tahsisi yasağı, ithalatta ödenecek herhangi bir döviz tahsisinin mevcut olmaması anlamına gelir (ör. motorlu taşıtlar, televizyonlar ve mücevherat gibi lüks ürünlerin ithalatı için döviz tahsis edilmez). Bkz. TDÖ'ler için çoklu kurum sınıflandırmaları.

Yasaklar

İthalat denetiminde kullanılan tarife dışı bir önlemdir. Bu kapsamda; kesin yasaklar (ör. Yerli imalatı teşvik etmek için "1500cc silindirin altındaki motorlu araçların" ithali yasaktır), lisans düzenlemelerinin askıya alınması (ör. "1500cc silindirin altındaki motorlu araçlar" için ithalat lisansı düzenlenmesi ikinci bir tebliğe kadar askıya alınmıştır), sezonluk yasaklar (ör. Her yıl Mart - Haziran arasında çilek ithalatı yasaktır), geçici yasaklar (ör. Mevcut sezonun sonuna kadar derhal yürürlüğe girmek üzere bazı balıkların ithalatı yasaklanmıştır), patentleri veya fikri mülkiyet haklarını ihlal eden ürünlere ilişkin yasaklar (ör. Sahte markalı el çantalarının ithalatı yasaktır) ve ekonomik nedenler dışındaki yasaklar (ör. Pornografik görseller içeren kitap ve dergilerin ithalatı yasaktır) uygulanmaktadır. Bkz. TDÖ'ler için çoklu kurum sınıflandırmaları.

Kotalar

Kotalar, belirli bir süre zarfında ithal veya ihraç edilebilecek ürün miktarına ilişkin belirgin limitlerdir. Bu limitler genellikle maddi miktarla veya değerle ölçülür. Kota, menşe ülkesine veya varış yerine göre ya da çift taraflı olarak (tek bir ticaret ortağına göre) ya da küresel esasa göre (tüm ülkeler için) belirlenmiş değişken limitler şeklinde spesifik olarak uygulanabilir. Bu miktar sadece toplam limiti gösterir ve dolayısıyla tedarikçileri daha verimli hale getirebilir. Kotalar sıklıkla bir lisanslama sistemi üzerinden yönetilir. Otomatik olmayan lisanslama genellikle kota yönetiminde kullanılan bir yöntemdir. GATT madde 'XI hükmüne göre, belirli istisnalara tabi olarak nicel kısıtlamaların kullanılması yasaktır. Örneğin madde XIX, ithalatı hızla artırarak kotaların bazı sektörleri zarardan korumasına olanak sağlar. Bkz. TDÖ'ler için çoklu kurum sınıflandırmaları.

Yerli malların satın alınmasıyla ilgili kotalar

Yerli malların satın alınmasına ilişkin kotalar, ihracatçı tarafından yurt içinden satın alınan (yani ithalat ülkesinde) malların değerinin yüzdesi olarak ifade edilen kotalardır (ör. hacim olarak rafine petrol ithalatı, yerli pazardan satın alınan ham petrol hacmiyle sınırlıdır). Bkz. TDÖ'ler için çoklu kurum sınıflandırmaları.

Hassas ürün kategorileri için iadeli depozitolar

Hassas ürün kategorileri için iadeli depozitolar, kullanılan ürün veya ürün kabı bir toplama sistemine geri verildiğinde iade edilecek olan belirli oranda bir depozito ödeme gerekliliğidir (ör. her buzdolabı için 100 dolar depozito ödenmelidir. Bu meblağ, kullanım sonrasında geri dönüşüme alınırken iade edilecektir). Bkz. TDÖ'ler için çoklu kurum sınıflandırmaları.

Bölgesel ticaret anlaşması (BTA)

Bölgesel ticaret anlaşmaları (BTA), iki veya daha fazla ortak arasındaki karşılıklı ticaret anlaşmalarıdır.

İthalatta ödeme şartlarıyla ilgili düzenlemeler

İthalatta ödeme şartlarıyla ilgili düzenlemeler, ithalat işlemlerinde ödeme şartlarıyla ve ithalat finansmanında kredi alırken ve kullanırken uygulanan ödeme şartlarıyla ilgili düzenlemelerdir (ör. emtia giriş limanına varmadan önce işlem bedelinin en fazla %50'si ödenebilir).

Menşe Kuralları (ROO)

Bir ürünün menşe ülkesini belirleyen yasalar, yönetmelikler ve idari prosedürlerdir. Bir gümrük idaresinin menşe ile ilgili bir kararı uyarınca; bir sevkiyatın kota sınırına takılıp takılmadığı, tarife tercihine uygun olup olmadığı veya anti dumping vergisinden etkilenip etkilenmediği belirlenebilir. Bu kurallar ülkeden ülkeye değişebilir.

Korunma önlemleri

Bir DTÖ üyesi, ülke içindeki belirli bir sektörü, bu sektöre ciddi zarar veren veya zarar verme tehdidi taşıyan herhangi bir ürünün ithalatındaki artışa karşı korumak maksadıyla korunma önlemleri alabilir (bir diğer ifadeyle ürünün ithalatını geçici olarak kısıtlayabilir). TDÖ'ler için çoklu kurum sınıflandırmaları.

Sağlık ve Bitki Sağlığı önlemleri (SPS)

Sağlık ve Bitki Sağlığı önlemleri; insan, hayvan veya bitki yaşamını ya da sağlığını haşere, hastalık, hastalık taşıyan organizmalar veya hastalığa yol açan organizmaların yayılmasına ve katkı maddeleri, kirleticiler, toksinler ve ayrıca yiyecek ve içecekler veya besin mamullerindeki hastalığa yol açan organizmalardan kaynaklı riskler gibi belirli risklere karşı korumayı amaçlayan yasalar, resmi kararlar, yönetmelikler, gereklilikler, standartlar ve prosedürlerdir. Bkz. TDÖ'ler için çoklu kurum sınıflandırmaları.

Sezonluk gümrük vergileri

Sezonluk gümrük vergileri, genellikle tarım ürünleriyle bağlantılı olarak yılın belirli zamanlarında uygulanan vergilerdir. Örneğin, 1 Ağustos ila 31 Aralık günleri arasında "Yığın halinde taze armut" ithalatı gümrük vergisi olmadan yapılabilirken, diğer aylarda artı vergiler (sezonluk gümrük vergisi) uygulanır. Bkz. TDÖ'ler için çoklu kurum sınıflandırmaları.

Sezonluk kotalar

Sezonluk kotalar, yılın belirli bir döneminde ülke içi hasat miktarı bol olduğunda bazı tarım ürünleri için belirlenen kotalardır (ör. her yıl Mart ayından Haziran ayına kadar çilek ihracatı için bir kota getirilir). Bkz. TDÖ'ler için çoklu kurum sınıflandırmaları.

Hizmet ücretleri

Hizmet ücretleri, gümrük idareleri tarafından muayeneler, karantinalar veya diğer hizmetler için getirilen ücretlerdir. Muayene, işleme ve hizmet ücretlerinin yanı sıra ticari eşya elleçleme ya da depolama ücretlerini içerir. Bkz. TDÖ'ler için çoklu kurum sınıflandırmaları.

Tek sütunlu tarife

Tek sütunlu tarife, oranın tüm ülkelere yapılan ithalat faaliyetlerinde aynı şekilde uygulandığı basit bir gümrük vergisi cetvelidir.

Spesifik tarife

Spesifik tarife, ton başına 100 dolar gibi birim miktar için sabitlenmiş tutar olarak yansıtılan bir tarifiedir.

Standart Uluslararası Ticaret Sınıflaması (SITC)

SITC, Birleşmiş Milletler tarafından tutulan ticaret istatistiklerini büyük ekonomik emtia sınıflarına kategorize etmek için kullanılan bir sınıflandırmadır.

Tarife bağlayıcılığı

Tarife bağlayıcılığı, gümrük vergisi oranını kararlaştırılan seviyenin üzerine çıkarmama taahhüdüdür. Gümrük vergisi oranı sabitlendikten sonra, etkilenen tarafları tazmin etmeden artırılamaz.

Tarife tavanı

Tarife tavanı, genellikle düşük tarife seviyeleri arasında genellikle “hassas” ürünler üzerindeki nispeten yüksek tarifiedir. Sanayileşmiş ülkelerde %15’in üzerindeki tarifeler genellikle “tarife tavanları” olarak kabul edilir.

Tarife oranı kotası

Tarife oranı kotası, belirli bir miktarın altında ithalatın düşük (veya sıfır) tarifeden girdiği ve bu miktarın üzerindeki ithalatın daha yüksek tarifeden girdiği ithalat tarifesi ve ithalat kotası kombinasyonudur. Dolayısıyla bir tarife kotası iki bölümden oluşur: İç Kota Tarife Oranı ve Dış Kota Tarife Oranı.

Tarife rejimi

Tarife rejimi, belirli bir ithalat ülkesi, ihracat ülkesi, tercihli statüsü (spesifik tercihler veya MFN/Genel oranlar) ve zaman dilimi için tüm ürünleri kapsayan tarife oranlarıdır.

Tarife cetveli

Tarife cetveli bir ülkenin tarifelerinin ürüne göre düzenlenmiş listesidir.

Tarifeler

Tarifeler ad valorem esasına (değer yüzdesi) veya spesifik bir esasa göre (ör. 100 kg için 7 dolar) ithal ticari eşyalara uygulanan gümrük vergileridir. Tarifeler, yerel olarak üretilen benzer ürünler ve devlet gelirlerini tahsil ederken fiyat avantajı elde etmek amacıyla kullanılabilir. Ticari çözüm önlemleri ve vergiler tarife olarak kabul edilmez.

Ticarette teknik engeller (TTE)

Ticarette teknik engeller, ürünlerin teknik özelliğiyle veya üretim süreçleriyle ve bunlara ilişkin uyumluluk değerlendirme sistemleriyle ilgili önlemlerdir. Bkz. TDÖ’ler için çoklu kurum sınıflandırmaları.

Teknik tarife

Tarife oranının bir ürünün büyüklüğü veya alkol içeriği gibi teknik faktörlerle belirlendiği bir gümrük tarifesidir (ör. yağ içeriği %39 ile %60 arasında olan tereyağlar için %9 tarife uygulanır).

Ticaret anlaşması

Bir ticaret anlaşması, iki veya daha fazla ülke arasında, bu ülkelerin ticari ilişkisini etkileyen akdi bir anlaşmadır. Ticaret anlaşmaları tek taraflı olarak veya birden fazla taraf arasında imzalanabilir ve tarifeler, tarife dışı engeller ya da yasaklar gibi farklı türde önlemlerle ilgili olabilir.

Ticareti dengeleme önlemleri

Ticareti dengeleme önlemleri yatırımcının ithalat ödemeleri için ihracat gelirlerini kullanma gereklilikleridir. Bkz. TDÖ'ler için çoklu kurum sınıflandırmaları.

Ticari çözüm yolları

Ticari çözüm yolları anti dumping gümrük vergilerini, telafi edici önlemleri veya koruma önlemlerini içerir.

Ticari Destekleme Kurumu (TDK)

Ticari destekleme kurumları (TDK'lar), iş sürekliliğinin uluslararası rekabet gücünü ve küresel ekonomiye entegrasyonunu geliştirmekle görevlendirilen ulusal kuruluşlardır. Daha fazla bilgi için bkz. TDK'larla ilgili ITC internet sayfası.

Birim değer (UV)

Birim Değer (UV), ithal edilen bir ürünün tek bir biriminin ortalama değeridir. Bu değer, ithal edilen ürünün toplam değerinin ithalat miktarına bölünmesiyle belirlenir.

Birleşmiş Milletler Ticaret ve Kalkınma Konferansı (UNCTAD)

UNCTAD 1964 yılında hükümetler arasında daimi bir kuruluş olarak kurulmuştur. Entegre ticaret ve kalkınma uygulaması ile finans, teknoloji, yatırım ve sürdürülebilir kalkınma alanlarında bağlantılı konularda Birleşmiş Milletler bünyesinde merkezi bir konumdadır.

Birleşmiş Milletler İstatistik Bölümü (UNSD)

UNSD farklı ulusal ve uluslararası kaynaktan alınan uluslararası ticaret, ulusal hesaplar, enerji, sanayi, çevre, ulaşım ve demografik ve sosyal istatistikler alanında küresel bir merkez olarak işlev görür.

Değişken vergiler

Yurt içi fiyat kriterine yanıt olarak değişen gümrük vergisi oranıdır.

Tarife farklılığı

Tarife farklılığı zorunlu tarife oranları ile uygulanan tarife oranları arasındaki farktır.

Dünya Bankası

Dünya Bankasının misyonu yoksullukla mücadele etmek ve gelişmekte olan ülkelerdeki insanların yaşam standartlarını iyileştirmektir. Yoksulluğu azaltmak amacıyla düşük ve orta gelirli ülkelere kredi, politika tavsiyesi, teknik yardım ve bilgi paylaşım hizmetleri sağlayan bir kalkınma bankasıdır.

Dünya Ticaret Örgütü (DTÖ)

DTÖ 1995'te kurulmuştur. Ülkeler arasındaki ticaret kurallarıyla ilgilenen küresel boyuttaki tek uluslararası örgüttür. Esas yapısını, dünyadaki ticaret yapan ülkelerin toplu halde müzakere ettiği, imzaladığı ve parlamentolarında onayladığı DTÖ anlaşmaları teşkil eder. Amacı, mal ve hizmet üreticilerine, ihracatçılara ve ithalatçılara işlerinde yardımcı

olmaktır. DTÖ, 1948'de kurulan Gümrük Tarifeleri ve Ticaret Genel Anlaşmasının (GATT) halefidir.